

**GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN**

Hållbarhetsrapportering:
En studie av frivillig hållbarhetsrapportering i stora svenska företag

FEG313, HT 2017
Kandidatuppsats Redovisning, 15 hp
Henrik Lönn 910307
Gustav Petersson 881103
Handledare: Marita Blomkvist

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet,
Kandidatuppsats, Redovisning HT17

Författare: Henrik Lönn och Gustav Petersson

Handledare: Marita Blomkvist

Titel: Hållbarhetsrapportering: En studie av frivillig hållbarhetsrapportering i stora svenska företag

Bakgrund och problem: Hållbarhetsfrågor blir allt viktigare samtidigt som företagen har en stor påverkan på miljö och samhälle. I syfte att bekämpa klimatförändringarna och att skapa hållbara konsumtions- och produktionsmönster är det av största vikt att information om företagens hållbarhetsarbete tillgängliggörs för allmänheten. Stora svenska börsnoterade företag är erkänt duktiga på att hållbarhetsrapportera. Tidigare forskning har fokuserat på just börsnoterade företag. Börsnoterade företag är dock hårdare reglerade samtidigt som den nya hållbarhetslagen, SFS 2016:947, omfattar även icke-noterade företag.

Syfte: Att ta reda på i vilken utsträckning stora svenska företag frivilligt rapporterar om hållbarhet samt att förklara betydelsen av företagsstorlek för denna rapportering.

Metod: Studien bygger på kvantitativ metod och har en deduktiv ansats. Med hjälp av innehållsanalys granskas ett urval av årsredovisningar och hållbarhetsrapporter för år 2016 med avseende på hur väl dessa uppfyller de huvudsakliga kraven i den nya hållbarhetslagen. Därefter undersöks korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering under beaktning av ett antal kontrollvariabler. Slutligen analyseras och diskuteras resultatet utifrån referensramen.

Resultat och slutsatser: Studien finner en positiv, signifikant korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering samt att kontrollvariabeln börsnoterat har en signifikant effekt på nämnda korrelation.

Förslag till fortsatt forskning: En jämförande studie mellan åren före och efter den nya lagen om obligatorisk hållbarhetsredovisning.

Nyckelord: Hållbarhetsrapportering, hållbarhet, företagsstorlek, årsredovisning

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrundsbeskrivning.....	4
1.2 Problemdiskussion.....	4
1.3 Forskningsfråga.....	5
1.4 Syfte.....	5
1.5 Bidrag.....	6
1.6 Studiens disposition.....	7
2. Referensram	8
2.1 Sammanfattning av referensram.....	8
2.2 Frivillig hållbarhetsrapportering.....	8
2.3 Lagstadgad hållbarhetsrapportering.....	8
2.3.1 EU-direktivet.....	8
2.3.2 Lag om ändring i årsredovisningslagen (SFS 2016:947).....	9
2.3.3 Definitioner och rekommendationer.....	9
2.3.3.1 Miljö.....	10
2.3.3.2 Socialt & Personal.....	10
2.3.3.3 Mänskliga rättigheter.....	10
2.3.3.4 Motverkande av korruption.....	10
2.4 Tidigare studier.....	10
2.5 Hypotesformulering.....	11
2.5.1 Företagsstorlek.....	11
3. Metod	12
3.1 Forskningsdesign.....	12
3.2 Urval och population.....	12
3.3 Datainsamling och bearbetning.....	13
3.4 Innehållsanalys.....	13
3.5 Index för hållbarhetsrapportering.....	14
3.6 Variabler.....	15
3.6.1 Beroende variabel.....	15
3.6.2 Oberoende variabel.....	15
3.6.3 Kontrollvariabler.....	15
3.6.3.1 Rapport för koncernen.....	15
3.6.3.2 Börsnoterat.....	15
3.7 Korrelationsanalys.....	15
3.8 Linjär regression.....	16
3.8.1 Regressionsmodellen.....	17
3.9 Metodkritik och motivering.....	17
3.10 Etiska överväganden.....	18
4. Resultat och analys	18
4.1 Univariat analys.....	18
4.2 Bivariat analys.....	20
4.2.1 Korrelation.....	20
4.3 Multivariat analys.....	21
4.3.1 Linjär regression.....	21
5. Diskussion	22
5.1 Hypotes.....	22
5.2 Tidigare studier.....	22
5.3 Lagstadgad- och frivillig hållbarhetsrapportering.....	23
5.4 Kunskapsbidrag och implikationer.....	23
5.5 Sammanfattning av diskussion.....	24
6. Slutsats	25
7. Förteckning över studiens figurer och tabeller	26
8. Referenslista	27
9. Bilagor	29
9.1 Bilaga 1. Undersökta företag.....	29
9.2 Bilaga 2. Index för hållbarhetsrapportering.....	30
9.3 Bilaga 3. Checklista.....	31

1. Inledning

1.1 Bakgrundsbeskrivning

I ett samhälle med en ständigt ökande medvetenhet kring hållbarhetsfrågor blir det allt viktigare att tillhandahålla intressenter den information som efterfrågas (Pwc 2016a). Hållbarhetsinformation är viktig inte bara för investerare och långivare, utan även för människor i allmänhet.

Företagens påverkan på miljö och klimat är något som berör samtliga världsmedborgare eftersom jordens resurser är ändliga och rätten till dessa universell (Förenta nationerna [FN] 1948). Enligt Världsnaturfonden WWF (2017) så ligger de årliga utsläppen av växthusgaser kvar på höga nivåer med konsekvensen att jorden värms upp i en allt snabbare takt. I FN:s globala utvecklingsagenda, Agenda 2030, är några av målen att bekämpa klimatförändringarna och skapa hållbara konsumtions- och produktionsmönster (FN 2017).

Även mänskliga rättigheter är enligt FN (1948) universella och utgör ett skydd för såväl individ som grupp. De mänskliga rättigheterna är omfattande och handlar bland annat om att alla människor föds fria och har lika värde och att var och en har rätt till lika lön för lika arbete (FN 1948). I en rapport av FN (2016) skriver man om hur globaliseringen bidragit till att begränsa den mänskliga rättigheten att organisera sig fackligt.

Två andra områden av intresse för allmänheten är sociala förhållanden och arbetsrelaterade personalfrågor. Sociala förhållanden handlar bland annat om jämställdhet och arbetsvillkor. Personalrelaterade frågor berör inte minst hälsa och säkerhet men även exempelvis jämställdhet på arbetsplatsen (FAR 2016). Enligt FN-organet ILO dör 2 miljoner arbetstagare årligen av arbetsrelaterade sjukdomar (FN 1948).

Människor i allmänhet berörs också av korruptionen i samhället. Korruptionen underminerar arbetet med rättighetsfrågor eftersom den stjälar ekonomiska medel från satsningar på dessa områden (SIDA 2014). World Economic Forum uppskattar att kostnaden för korruption uppgår till mer än fem procent av den globala bruttonationalprodukten, vilket gör det till en synnerligen viktig fråga där företagen har en viktig roll (Utrikesdepartementet 2016).

År 2014 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU. Syftet med direktivet är att harmonisera hållbarhetsrapporteringen för alla medlemsstater för att öka jämförbarheten. Hållbarhetsinformation bidrar till att faställa risker för hållbarheten och att öka förtroendet från investerare och konsumenter (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU). Detta ledde fram till ändringar i den svenska årsredovisningslagen (SFS 2016:947).

De nya reglerna i årsredovisningslagen innebär tvång för stora företag att efter den 31/12 2016 upprätta en hållbarhetsrapport. Stora företag definieras i lagen som företag som uppfyller minst två av följande kriterier under de senaste två åren: minst 350 miljoner i omsättning, minst 175 miljoner i balansomsättning och minst 250 anställda. År 2017 är första gången som företag tvingas rapportera enligt den nya hållbarhetslagen, fram till i år har hållbarhetsrapportering varit helt frivilligt (SFS 2016:947).

1.2 Problemdiskussion

Nyttan och syftet med att hållbarhetsrapportera kan verka uppenbar. I Sverige är företagen också erkänt duktiga men det är trots allt en del som inte rapporterar (KPMG 2017). Detta kan innebära problem när de nya reglerna om hållbarhetsrapportering träder i kraft eftersom

de kommer att ställa höga krav på förändring hos vissa av de företag som omfattas av lagändringen.

Tidigare forskning om frivillig hållbarhetsrapportering har generellt visat på en positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Tagesson, Blank, Broberg och Collin (2009) visar i sin studie att det finns en korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. I studien undersöks svenska, börsnoterade företag med avseende på hållbarhetsrapporteringen på företagets hemsidor (Tagesson et al. 2009). Som förklaring till resultatet anges att större företag har större påverkan på samhället och därmed också fler intressenter som påverkar rapporteringen. Därtill ställer även media och allmänheten generellt sett större krav på större företag jämfört med mindre.

Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) kommer fram till liknande resultat som Tagesson et al. (2009). I studien undersöks 130 tyska, börsnoterade företag utifrån Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer. Resultatet visar på att synlighet, ägarstruktur och relationen med aktieägare förklarar i vilken utsträckning företagen frivilligt hållbarhetsrapporterar. Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) menar att politiska kostnader är något som antas öka med storleken på företaget. En följd av detta är att större företag tenderar att rapportera mer om hållbarhetsarbete än mindre företag.

I syfte att hitta alternativa förklaringar till i vilken utsträckning företag hållbarhetsrapporterar genomförde Pandit och Rubenfield (2016) en undersökning med de 100 minsta bolagen på SP500 baserat på börsvärde. Av de undersökta företagen i studien rapporterar 86% om hållbarhet antingen i form av en fristående hållbarhetsrapport eller information på företagshemsida. Pandit och Rubenfield (2016) menar att resultatet tyder på att företags hållbarhetsrapportering handlar mer om att redovisa vad man gör snarare än vad effekten blir av det man gör. Detta, menar artikelförfattarna, innebär att hållbarhetsrapportering än så länge mest handlar om att visa på att man tar samhällsansvar och därmed kan liknas vid en synlighetskampanj (Pandit och Rubenfield 2016).

Gemensamt för tidigare forskning är som synes att man i regel endast undersöker börsnoterade företag. Börsnoterade företag är hårdare reglerade i syfte att öka transparensen och därmed minska informationsasymmetrin (Finansinspektionen 2016) vilket även skulle kunna tänkas påverka hur- och i vilken utsträckning börsnoterade företag väljer att hållbarhetsrapportera. Dessutom omfattar den nya lagen om hållbarhetsrapportering även icke-noterade företag, varför vi i denna studie tänker undersöka ett urval av stora svenska företag som omfattas av de nya reglerna för hållbarhetsrapportering.

1.3 Forskningsfråga

I vilken utsträckning lever stora svenska företag frivilligt upp till kraven i den nya hållbarhetslagen? Hur påverkar företagsstorlek denna frivilliga rapportering?

1.4 Syfte

Att ta reda på i vilken utsträckning stora svenska företag frivilligt rapporterar om hållbarhet samt att förklara betydelsen av företagsstorlek för denna rapportering.

1.5 Bidrag

Studien ska bidra med kunskap om hur stora svenska företag frivilligt rapporterar om hållbarhet och hur företagsstorlek påverkar denna rapportering. Därtill ska studien ge kunskap om den eventuella förändring i hållbarhetsrapporteringen som kommer att krävas av de företag som omfattas av lagstiftningen.

Det finns tidigare svenska studier i vilka hållbarhetsrapporteringen i stora företag (Tagesson et al. 2009; Arvidsson 2017) har undersökts. Utländska studier såsom Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) undersöker också främst stora företag. Pandit och Rubenfield (2016) utgör ett undantag då de undersöker små företag.

I samtliga av ovan nämnda studier undersöks dock företrädesvis börsnoterade företag. Vår studie inriktar sig istället på att undersöka hur hållbarhetsrapporteringen sker i stora svenska företag, vilket innefattar både noterade och icke-noterade företag.

1.6 Studiens disposition

Figur 1. Studiens disposition

2. Referensram

2.1 Sammanfattning av referensram

Frivillig hållbarhetsrapportering är ett område under snabb utveckling (KPMG 2017) och stora svenska börsbolag är erkänt duktiga på detta (Arvidsson 2017). EU-direktivet från 2014 har som syfte att öka transparens och jämförbarhet vad gäller information om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor (Pwc 2016b). Den nya lagen om hållbarhetsrapportering innebär att företag av en viss storlek måste upprätta en hållbarhetsrapport. Tidigare forskning visar på samband mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering.

Figur 2. Sambandet som studien syftar till att undersöka

2.2 Frivillig hållbarhetsrapportering

I Sverige är hållbarhetsrapportering vanligt förekommande (KPMG 2017), men eftersom det är ett område i snabb utveckling samt att det är frivilligt att rapportera så varierar rapporteringen en hel del mellan företag och över tid. Detta gör att jämförelser mellan företag blir svåra att göra (Arvidsson 2017), vilket den nya lagändringen syftar till att motverka. Därför blir det centralt för denna studie att titta på den frivilliga hållbarhetsrapporteringen hos de företag som omfattas av de nya reglerna. I Pandit och Rubenfields (2016) studie konstateras att det är vanligast att rapportera om miljö och sociala åtaganden. I samma studie, som omfattar de 100 minsta företagen på SP500, kommer man även fram till en total genomsnittlig rapporteringsgrad på 86% (ibid). Det ligger i linje med den genomsnittliga rapporteringsgrad om 88% som KPMG (2017) presenterar för svenska företag. Med tanke på den höga rapporteringsgrad som Pandit och Rubenfield (2016) och KPMG (2017) presenterar, var det av intresse för den här studien att undersöka hur rapporteringen ser ut och inte bara om den förekommer eller inte. Arvidsson (2017) skriver i en artikel i tidningen balans om sin studie som handlar om hållbarhetsrapportering i de 30 största svenska börsbolagen under perioden 2008–2017. I artikeln målar Arvidsson (2017) upp en bild av ett område i snabb förändring. Mycket har hänt sedan studien inleddes år 2008 och Arvidsson (2017) menar att informationskvaliteten har höjts väsentligt. Det Arvidsson (2017) skriver om förändringen på området, motiverar ytterligare varför vi i denna studie undersöker hur den frivilliga hållbarhetsrapporteringen faktiskt ser ut i vårt urval.

2.3 Lagstadgad hållbarhetsrapportering

2.3.1 EU-direktivet

EU-direktivet från 2014 syftar till att öka transparens och jämförbarhet vad gäller information om hur företag arbetar med hållbarhetsfrågor (Pwc 2016b). Europaparlamentet och europeiska unionens råd anger ett antal skäl till varför man antog direktivet.

Först och främst finns det ett allmänt behov av att öka öppenheten i syfte att få den sociala och miljörelaterade informationen som företag tillhandahåller, verksamma i samtliga medlemsstater, att nå upp till samma höga nivå (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU).

Vidare finns ett behov att förbättra tillgången till social och miljörelaterad information genom områdesspecifik lagstiftning (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU). Det är också av stor betydelse att företag offentliggör information om hållbarhet i syfte att

tydliggöra hållbarhetsrisker och därmed öka intressenternas förtroende (ibid). Något annat som anges vara av stor vikt för intressenterna i Europaparlamentets och rådets direktiv (ibid) är samordningen av nationella bestämmelser vad gäller hållbarhetsrapportering för vissa stora företag (ibid). Slutligen anges också i Europaparlamentets och rådets direktiv (ibid) att det är nödvändigt att fastställa vissa rättsliga minimikrav vad gäller i vilken utsträckning aktiva företag inom den europeiska unionen ska redovisa information om det hållbarhetsarbete de utför.

2.3.2 Lag om ändring i årsredovisningslagen (SFS 2016:947)

Lagändringen, som trädde i kraft 31 december 2016 och tillämpas det räkenskapsår som inleds närmast efter 31/12 2016, är ett resultat av EU-direktivet från 2014. Den innebär att företag av en viss storlek måste upprätta en hållbarhetsrapport som ska innehålla ett antal punkter.

För att omfattas av lagen ska företaget uppfylla minst två av följande kriterier: minst 350 miljoner i omsättning för varje år de senaste två åren, minst 175 miljoner i balansomslutning för varje år de senaste två åren och minst 250 anställda i genomsnitt de senaste två åren. Den svenska lagstiftningen är därmed mer inkluderande än EU-direktivet, vilket omfattar företag med fler än 500 anställda. Det var med hjälp av de här gränsvärdena som vi fick ut populationen ur vilken urvalet för denna studie gjordes.

Hållbarhetsrapporten ska innehålla upplysningar om frågor rörande miljö, personal, sociala förhållanden, mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Rapporten ska redogöra för den policy som företaget tillämpar i frågorna, resultatet av policyn, de väsentliga risker som rör frågorna och är kopplade till företagets verksamhet, hur företaget hanterar riskerna, samt centrala resultatindikatorer som är relevanta för verksamheten. För noterade bolag som omfattas av lagändringen skall även en mångfaldspolicy inkluderas och det skall även redogöras för vilka mål som finns och hur dessa följs upp. Det är de här kraven på innehåll i hållbarhetsrapporten som lagen ställer på de berörda företagen och det är utifrån dessa vi konstruerat vår checklista som användes vid innehållsanalysen.

Syftet med lagförändringen är en högre grad av transparens kring stora företags verksamhet och deras ansvarstagande. *“Hållbarhetsrapporten ska innehålla de hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat och konsekvenserna av verksamheten...”* (SFS 2016:947, 6 kap 12§).

Revisorn ska i revisionsberättelsen uttala sig om huruvida en hållbarhetsrapport har upprättats eller ej. Det föreligger alltså inte något krav på revisorn att göra någon djupgående analys av rapporten och dess innehåll (FAR 2016). Detta gör att lagen kan ses som aningen “tandlös”, vilket kan bli problematiskt beroende på hur hållbarhetsrapporteringen sett ut före lagen trädde i kraft. Mot bakgrund av detta blir den frivilliga hållbarhetsrapporteringen än mer intressant för denna studie eftersom att den kan indikera vilka krav på förändring i hållbarhetsrapporteringen som lagändringen kommer ställa på företag.

2.3.3 Definitioner och rekommendationer

Vi undersöker företagens frivilliga hållbarhetsrapportering för 2016 utifrån de krav den nya lagen om hållbarhetsredovisning ställer på företagen från och med starten av 2017. Det är därför relevant att definiera diverse begrepp samt undersöka vad som menas med de olika hållbarhetsfrågorna som enligt lagen ska inkluderas och hur revisionsbranschen ser på det hela, varför vi har valt att titta närmare på FARs definitioner och rekommendationer.

2.3.3.1 Miljö

Företag ska rapportera om de förutsägbara konsekvenser som dess verksamhet kan få på miljön (FAR 2016). Detta kan exempelvis inkludera energianvändning, vattenanvändning och luftföroreningar (ibid). Det kan även handla om användning av mark och hälsa och säkerhet (ibid). Det kommer skilja sig åt mellan företag och branscher vad man lägger fokus på i rapporteringen beroende på vad man anser är mest centralt för just sin verksamhet (ibid).

2.3.3.2 Socialt & Personal

Företagen har en skyldighet att rapportera om hur man jobbar för att förbättra sociala förhållanden och även arbetet med personalrelaterade frågor (FAR 2016). Detta kan röra frågor som vilka dialoger som förs med lokalsamhället och hur man gör detta, jämställdhet i företaget och säkerheten i arbetsmiljön (ibid).

2.3.3.3 Mänskliga rättigheter

Rapporteringen om respekt för mänskliga rättigheter ska innehålla information om hur företaget arbetar för att motverka brott mot mänskliga rättigheter (FAR 2016).

2.3.3.4 Motverkande av korrupktion

Rapporteringen ska inkludera arbetet kring motverkande av korrupktion, såväl intern som extern korrupktion, i företaget (FAR 2016).

2.4 Tidigare studier

Korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering påvisas i ett flertal studier. I en studie av Tagesson et al. (2009), där rapporteringen av social- och miljörelaterad information på svenska börsnoterade företags hemsidor undersöks, finner man att företagsstorlek är en starkt förklarande faktor till förekomsten av social- och miljömässig information på företags hemsidor. Även Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011), som undersöker de 130 största, börsnoterade, tyska företagen med avseende på hållbarhetsrapportering, finner ett samband mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Vi förväntar oss därför att finna en positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering även för vårt urval som består av stora svenska företag.

Stora företag verkar generellt sett vara relativt duktiga på hållbarhetsrapportering och de största, svenska börsbolagen är inget undantag. Arvidsson (2017) menar att dessa är väldigt framstående på området, har ett gott internationellt anseende och att de bolag som hädanefter tvingas hållbarhetsrapportera i enlighet med den nya lagen om hållbarhetsrapportering kan lära sig mycket genom att studera dessa företag.

Pandit och Rubenfield (2016), som studerar hållbarhetsrapporteringen hos ett urval av de 100 minsta företagen som är listade på SP500 i USA, har medvetet valt att undersöka mindre företag just på grund av att mycket av forskningen på området finner samband mellan just företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Att det förhåller sig såhär, menar Tagesson et al. (2009), beror på att stora företag har en större påverkan på samhället och därmed ett större antal intressenter som påverkar företaget i fråga. Därtill kräver media och allmänheten i regel mer information av större företag eftersom de i regel når ut till fler intressenter och övriga i samhället (Tagesson et al. 2009). Det var av denna anledning relevant för denna studie att testa för effekten av börsnotering på relationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering, då börsnoterade företag, stora som små, generellt sett tvingas vara mer transparenta i sin redovisning med tanke på ägarstrukturen hos dessa företag.

Arvidsson (2017) visar i sin studie, som riktar sig mot de största svenska börsbolagen under perioden 2008 till 2015, att den generella trenden är att kvaliteten på hållbarhetsrapporteringen i hög grad förbättrats under perioden. En utveckling sker under perioden från tämligen kortfattad och allmän information till allt mer utarbetad och detaljerad information. Arvidsson (2017) menar att det fortfarande finns behov av förbättringar inom samtliga områden. Men det bör poängteras att bolagen har förbättrat sin hållbarhetsrapportering helt på egen hand utan tvingande lagstiftning vilket i sig är något väldigt positivt (ibid).

Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) pekar på en liknande utveckling och menar att hållbarhetsrapporteringen ökar över tid vilket också tyder på att tyska företag blir allt mer medvetna om fördelarna med hållbarhetsrapportering och dess positiva påverkan på politiska kostnader. Den huvudsakliga förklaringen till denna trend är att företag som hållbarhetsrapporterar minskar risken för att råka ut för hårdare reglering, beskattning och andra aktiviteter som kan påverka värderingen av företaget negativt (Gamerschlag, Möller och Verbeeten 2011). Även Tagesson et al. (2009) för som förklaring fram att hållbarhetsrapporteringen är ett försök att minska politiska kostnader och undvika hårdare reglering av verksamheten. Om man som företag misslyckas med att eliminera informationsasymmetrier, som till exempel en bristfällig redovisning, så riskerar man ytterligare reglering, högre miljöskatter och konsumentbojkotter som alla kan påverka företagets värde (Gamerschlag, Möller och Verbeeten 2011).

Med tanke på vad Arvidsson (2017), Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) och Tagesson et al. (2009) skriver om utvecklingen vad gäller hållbarhetsrapportering, var det av intresse för denna studie att undersöka hur den frivilliga hållbarhetsrapporteringen faktiskt ser ut bland de företag som omfattas av den nya lagändringen. Det ger en bättre bild av vad lagförändringen kommer att ställa för förändringskrav på företagen gällande hållbarhetsrapportering.

Pandit och Rubenfield (2016) menar dock på att rapporteringen snarare handlar om att rapportera om aktiviteter än vilka de verkliga effekterna av aktiviteterna är. Även Arvidsson (2017) uttrycker kritik gentemot den vaga kopplingen mellan rapporterat hållbarhetsarbete och värdeskapande samt de finansiella prestationsmåten för företaget i fråga. Traditionellt har socialt ansvarstagande setts som en typ av risk management men idag behandlas det i viss mån även som en affärsmässig strategi.

2.5 Hypotesformulering

2.5.1 Företagsstorlek

Tidigare studier har visat att större företag tenderar att i större utsträckning rapportera om hållbarhetsarbete. Tagesson et al. (2009) konstaterar i sin studie en positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) argumenterar för att hållbarhetsrapportering bland annat beror på graden av synlighet och därmed även storleken på företaget. Pandit och Rubenfield (2016) menar att det är viktigare för större företag att visa att man tar ansvar i samhällsfrågor och anger också synlighet som förklaring till varför vissa företag väljer att rapportera mer än andra.

Utifrån referensramen är det alltså rimligt att förvänta sig att finna en positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Vi ställer därför upp följande hypotes:

Hypotes: Företagsstorlek korrelerar positivt med hållbarhetsrapportering.

3. Metod

3.1 Forskningsdesign

I vår studie undersöks hållbarhetsredovisningen i ett stort urval av företag. Syftet är att identifiera olika mönster och samband. Genom att använda en kvantitativ metod får vi fram resultat gällande korrelationen vi prövar och kan dra slutsatser från. Därtill är avsikten med denna studie att göra en objektiv bedömning av hållbarhetsrapporteringen i de undersökta företagen varför en kvantitativ ansats är att föredra.

Studien har en deduktiv ansats och utgår ifrån tidigare forskning på området. Tagesson et al. (2009) och Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) finner en positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering.

För att analysera innehållet i rapporterna används kvantitativ innehållsanalys. I syfte att underlätta denna används ett index för hållbarhetsrapportering som grundar sig i den nya lagstiftningen på området samt tillhörande definitioner och rekommendationer. Indexet används på så vis att en kontroll görs om kraven på respektive område uppfylls eller ej. Därefter genomförs en regressionsanalys i syfte att studera korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering samtidigt som ett antal kontrollvariabler inkluderas. Informationen som ligger till grund för variablerna inhämtas från Business Retriever.

3.2 Urval och population

I den här studien har vi undersökt hållbarhetsrapporteringen hos såväl noterade som onoterade stora svenska företag eftersom det är de som omfattas av den nya lagen om obligatorisk hållbarhetsredovisning. Ett börsnoterat företag är i denna studie ett företag vars aktier är noterade på NasdaqOMX Stockholm. Det var av intresse att utgå från den nya lagen, dels vad gäller population och urval men också vid poängsättning av hållbarhetsredovisningen. Detta eftersom lagen med största sannolikhet kommer medföra stora krav på förändring för många företag beroende på hur den frivilliga hållbarhetsrapporteringen sett ut, vilket vi var intresserade att undersöka närmare.

I den nya årsredovisningslagen används tre olika mått för företagsstorlek i kombination med varandra; antal anställda, balansomsättning och omsättning. Vi har i vår studie valt att använda nettoomsättning som mått på företagsstorlek, vilket innebär intäkter från sålda varor och tjänster med avdrag för lämnade rabatter och skatt som direkt kan knytas till omsättningen, exempelvis moms. Företag och branscher är olika kapital- och personalintensiva varför vi resonerade som så att omsättning är det mest jämförbara måttet och därmed bäst lämpat för denna studie.

I studien tillämpas ett stratifierat, icke-proportionellt, slumpmässigt urval. Ett stratifierat urval görs för att vi då kan försäkra oss om att varje del (stratum) i populationen representeras. Det kan uppstå en del problematik med ett icke-proportionellt urval, vilket tas upp i metodkritiken.

Anledningen till att studien grundar sig på ett icke-proportionellt urval från våra stratum är att vi vill försäkra oss om att få med de största bolagen från populationen. Detta eftersom de har en större påverkan på samhället med fler intressenter som tar del av informationen (Tagesson et al. 2009). Det var därför mest lämpligt att inkludera lika många företag från varje stratum, trots att stratumerna var olika stora. Vi tar även hänsyn till Arvidssons (2017) påstående om att de mindre bolagen i populationen kan lära av de största bolagen när det kommer till

hållbarhetsrapportering, vilket gör att vi vill få med de största bolagen för att få en större variation i datan.

Indelningen till stratum görs som sagt baserat på omsättning där följande stratum skapas: (Mkr) 0–500, 500-1000, 1000-10 000, 10 000-40 000 och >40 000. Efter detta väljs slumpmässigt 20 företag från varje stratum vilket ger 100 företag totalt, där alla omsättningsbaserade stratum utgör en lika stor del av urvalet.

3.3 Datainsamling och bearbetning

Data har samlats in genom att, inledningsvis i Business Retriever, ta fram populationen bestående av företagen som berörs av lagen. Berörda företag är de som uppfyller minst två av de tre kriterier som enligt lagen skall uppfyllas för obligatorisk hållbarhetsrapportering från och med 2017. Detta gjordes genom att göra flera sökningar med två av kriterierna som gränsvärden i olika kombinationer. När vi gjorde detta upptäckte vi att kriteriet om antalet anställda inte förändrade sökresultatet, vare sig vi använde det som gränsvärde tillsammans med de två andra kriterierna eller inte tog med det alls. Detta gjorde att vi kunde göra sökningen med gränsvärdena; omsättning >350 mkr och balansomslutning >175 mkr. Efter att vi därefter gjort vårt stratifierade urval, hämtade och granskade vi årsredovisningarna för företagen i urvalet. Detta gjordes dels i Business Retriever och dels genom företagets hemsidor, i de fall där företaget själva publicerat sin årsredovisning eller hållbarhetsrapport. All information har granskats manuellt med hjälp av checklistan. Denna har författarna utformat tillsammans, för att kunna göra samma värderingar vid granskaningen av redovisningarna.

3.4 Innehållsanalys

En kvantitativ innehållsanalys används vid analys av årsredovisningarna, vilket innebär att vi inte tolkar innehållet genom att lägga in några egna värderingar. Objektivitet ligger till grund för valet av denna metod av analys. Vi analyserar innehållet i årsredovisningar gällande hållbarhet utifrån kraven i den nya lagen om hållbarhetsrapportering och huruvida de uppfylls eller inte.

Utifrån innehållet i lagen samt tillhörande definitioner och rekommendationer konstruerar vi ett innehållsindex samt en checklista som vi använder oss av vid datainsamlingen.

Innehållsindexet och checklistan utgörs av de delar som enligt den nya lagen måste finnas i årsredovisningen, alternativt en separat hållbarhetsredovisning, från och med år 2017.

Hållbarhetsrapporten ska, för varje enskild aspekt, innehålla information om uppsatta policyer, resultat av de policyerna, väsentliga risker som rör aspekten och är kopplade till företagets verksamhet inklusive affärsförbindelser, produkter och tjänster, samt hur man hanterar dessa risker. Varje aspekt, miljö, social, personal, mänskliga rättigheter och motverkande av korruption, bedöms efter dessa fyra kriterier med ett binärt poängsystem där 1 innebär att företaget uppfyller kravet och 0 att det inte gör det. Detta innebär att varje aspekt kan få ett värde på 0-4 där 4 innebär att man helt uppfyller den nya lagens krav på rapportering om den specifika aspekten.

Utöver denna information ska företagen också redogöra för sin affärsmodell och centrala resultatindikationer som är relevanta för verksamheten. Även här används samma binära poängsystem men eftersom man inte redovisar detta för varje enskild aspekt har vi valt att särskilja de två kriterierna i två separata variabler och de får alltså därför ett värde av 1 eller 0. I samband med lagförändringen kring hållbarhetsredovisning infördes också ett krav på

upplysning om mångfaldspolicy i styrelsen för stora noterade bolag. Då detta endast rör noterade bolag och vår studie kommer beröra även onoterade bolag, har vi valt att inte undersöka förekomsten av dessa upplysningar.

Eftersom dotterföretag som omfattas av en hållbarhetsrapport för koncernen inte behöver upprätta ytterligare hållbarhetsrapporter, har vi i dessa fall hämtat informationen från moderbolagets årsredovisning, vilket vi testat effekten av genom en kontrollvariabel. Vi har även valt att skilja på om företaget, eller koncernen det ingår i, är noterat eller inte. En koncern är en sammanslutning av företag där ett moderbolag och ett eller flera dotterbolag ingår.

3.5 Index för hållbarhetsrapportering

Analysen av årsredovisningarna genomförs på så vis att varje område undersöks utifrån de olika perspektiven. Områdena "affärsmodell" och "centrala resultatindikatorer" är dock generella för hela företagets verksamhet varför det bara kontrolleras om de finns med eller ej. Nedan följer några beskrivningar av respektive område för att klargöra vilken information som är av intresse när innehållsanalysen genomförs.

Med miljö avses företagets påverkan på levande- och icke-levande natursystem inklusive land-, luft-, vatten- och ekosystem (GRI 2017). Sociala förhållanden handlar om den påverkan företaget har på de sociala system som finns i den miljö där det är aktivt (ibid). Personal handlar om personalrelaterade frågor såsom anställningsförhållande, relationen till chefer, hälsa och säkerhet, träning och utbildning samt mångfald och jämställdhet (ibid). Mänskliga rättigheter omfattar diskriminering, jämställdhet mellan könen, föreningsfrihet, kollektiva förhandlingar, barnarbete, tvingande arbete samt ursprungsbefolkningars rättigheter (ibid). Korruption innebär att anförtrodd makt missbrukas för egen privat vinning eller för organisationens vinning (ibid). Affärsmodellen beskriver företagets verksamhet och kan vara alltifrån väldigt kort till väldigt omfattande, oftast är denna dock ganska kortfattad (ibid). Centrala resultatindikatorer är information om vilka de hållbarhetsfrågorna är som är mest väsentliga för företagets verksamhet (ibid).

Perspektivet policy bedöms utifrån om företaget i fråga har en eller flera policyer på området eller ej och isåfall vilka dessa är och vad de går ut på. Det räcker i vår bedömning alltså inte att endast nämna att det finns en policy på området eller att hänvisa till en policy, utan dessa måste beskrivas.

Resultatet av dessa policyer måste också anges. Det kan till exempel handla om att man redovisar vad en miljöpolicy har bidragit till för förändringar vad gäller miljön i form av minskat utsläpp till följd av miljöpolicy.

Risker på respektive område handlar om vilka risker som uppstår/existerar på grund av den verksamhet som bedrivs och att dessa redogörs för för att få en positiv bedömning i vår bedömning. Exempelvis kan risker kopplade till mänskliga rättigheter uppstå vid tillverkning av produkter i ett land där problem med barnarbete existerar. Hantering av risker är en beskrivning av de åtgärder man vidtagit för att minimera att dessa risker realiserar. Denna beskrivning måste finnas med på respektive område för att uppfylla våra krav på denna del.

Slutligen summeras värdena från respektive område och perspektiv och ger en sammantagen bild av hur bra företaget i fråga hållbarhetsrapporterar enligt lagens kriterier. Se bilaga 2 för index och bilaga 3 för checklista.

3.6 Variabler

3.6.1 Beroende variabel

Den beroende variabeln "total poäng" består av den sammanlagda rapporteringen av de fem olika aspekterna, miljö, socialt, personal, mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Som tidigare nämnts är maximal poäng för denna variabel 21 och minimal 0.

3.6.2 Oberoende variabel

Oberoende variabeln "ln_omsättning" består av den naturliga logaritmen av den ursprungliga variabeln "omsättning" för år 2016. Logaritmering av variabeln "omsättning" görs dels för att motverka den snedfördelning som uppstod i den ursprungliga variabeln, men också för att effekten av omsättning på hållbarhetsrapportering antas vara avtagande.

3.6.3 Kontrollvariabler

3.6.3.1 Rapport för koncernen

Enligt den nya lagen om hållbarhetsrapportering behöver inte företag som omfattas av en rapport för koncernen upprätta en egen hållbarhetsrapport om man upplyser om koncernmoderns hållbarhetsrapport i den egna årsredovisningen (SFS 2016:947 6kap. 10§). Ofta är en koncern som enhet sett, jämfört med det genomsnittliga företaget, relativt stor. Av denna anledning är det relevant att ha en kontrollvariabel för rapport för koncernen, då det kan tänkas påverka effekten av företagsstorlek på hållbarhetsrapporteringen. Vissa av de mindre företagen i en koncern kan redovisa en låg omsättning, men samtidigt omfattas av en hållbarhetsrapport för koncernen och därför uppnå en hög total poäng.

3.6.3.2 Börsnoterat

För börsbolag gäller allmänt hårdare regler när det kommer till information om verksamheten som kan tänkas påverka värderingen av företaget (Finansinspektionen 2016). Det handlar dels om regelbunden finansiell information såsom års- och koncernredovisning och dels om övrig, kurspåverkande information (ibid). Därtill har börsnoterade företag i regel en ägarstruktur som innebär många fler och mindre ägare jämfört med icke-noterade företag (Marton, Pettersson och Lundqvist 2016). Således kan börsnoterade företag antas ha fler intressenter med direkt ekonomiskt intresse i verksamheten än icke-noterade företag. Arvidsson (2017) visar på vikten av relationen mellan företaget och dess intressenter genom att redogöra för hur de största börsbolagen över tid kommit att rikta ett allt större fokus mot aspekter relaterade till bolagens intressenter i såväl årsredovisningar som hållbarhetsrapporter. Därför är det av intresse för denna studie att kontrollera för effekten av börsnotering på korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering.

3.7 Korrelationsanalys

Vi har genomfört en korrelationsanalys, som redovisas i tabell 4, i syfte att undersöka hur variablerna korrelerar med varandra. Den här analysen är bivariat vilket innebär att man testar för korrelation mellan två variabler och alltså inte tar hänsyn till andra variabler än just de två variablerna som testas. På grund av detta riskerar man att finna så kallade spuriösa samband, vilket innebär att funna samband framstår som mer positiva eller negativa än vad de egentligen är. Vi kunde se en relativt stark positiv korrelation mellan hållbarhetsrapportering och såväl företagsstorlek som börsnotering. Spuriösa samband undveks genom att vi i nästa steg analyserade korrelationen mer ingående i vår multivariata analys. Vi fann en svag

negativ korrelation mellan hållbarhetsrapportering och kontrollvariabeln "rapport för koncernen".

3.8 Linjär regression

I den multivariata analysen, som redovisas i tabell 5, använder vi oss av olika modeller i syfte att kunna testa för effekterna av olika kontrollvariabler var för sig och tillsammans.

Börsnoterade företag är generellt sett större, det vill säga fler av de stora bolagen kommer att vara börsnoterade jämfört med de mindre, och vi vill därför ta reda på om effekten av företagsstorlek på vår beroende variabel helt eller delvis kan förklaras av till exempel om företag är börsnoterade eller ej. Som nämnts tidigare så riskerar man att få ett så kallat spuriöst samband om man inte testat för kontrollvariablernas påverkan på korrelationen mellan den beroende- och oberoende variabeln.

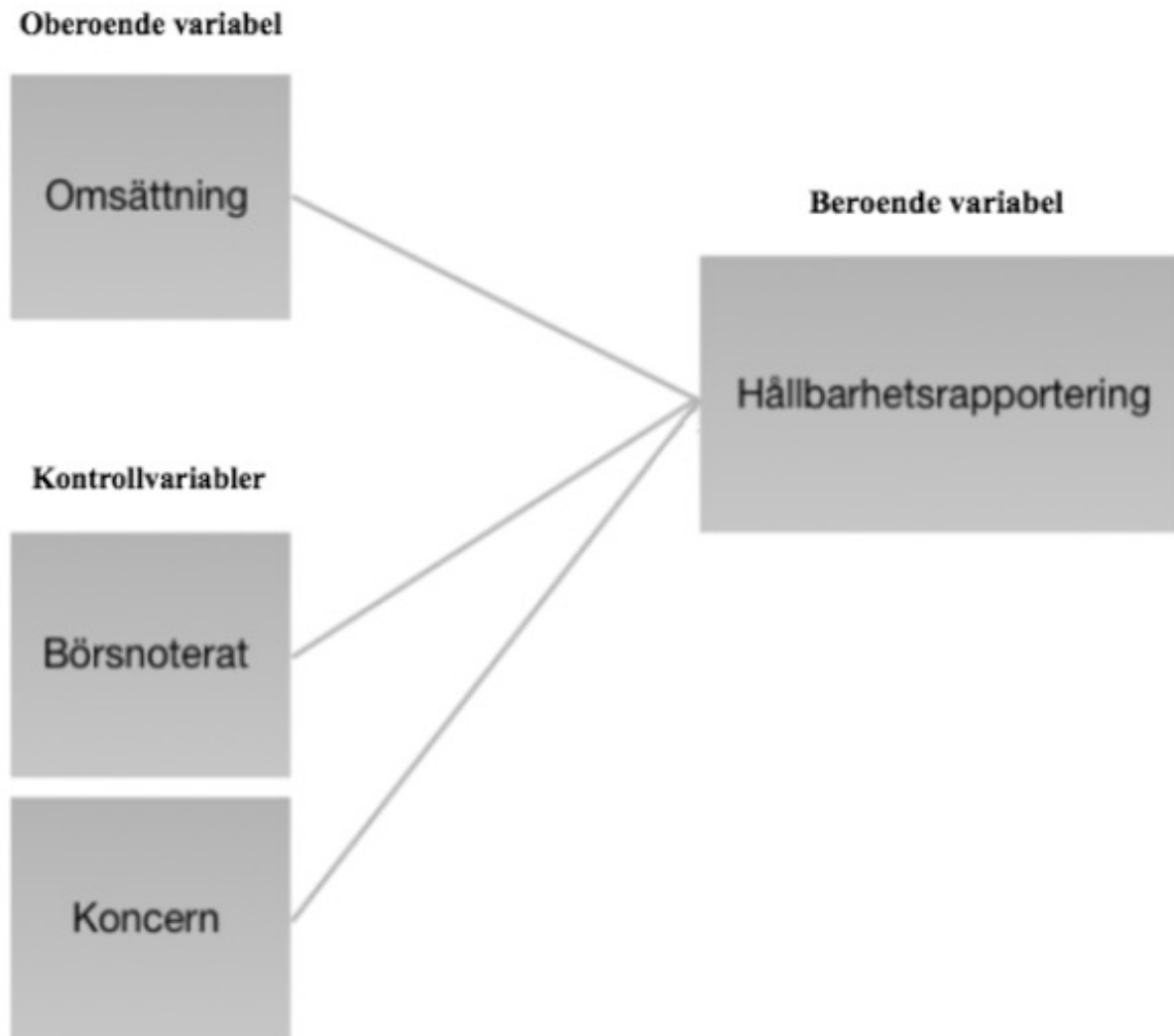
Vi har genomfört regressioner av linjär typ för att undersöka korrelationen mellan den beroende variabeln "total poäng" och den oberoende variabeln "ln_omsättning", där vi även testat effekten av kontrollvariablerna "börsnoterat" och "rapport för koncernen" på denna korrelation.

Eftersom vi tidigt märkte att den oberoende variabeln var snedfördelad åt höger har vi tagit logaritmen av variabeln för att reducera denna snedfördelning. Detta innebär att det inte längre är en linjär korrelation vi undersöker utan procentuell förändring, vilket innebär att effekten blir avtagande i den absoluta förändringen av den oberoende variabeln. Det är alltså rent tekniskt en linjär regression som utförs i SPSS men samband vi ser mellan den beroende variabeln och den logaritmerade, oberoende variabeln blir inte linjärt. Detta påverkar hur resultatet tolkas, där det alltså handlar om procentuell skillnad vid analys av b-koefficienten för den oberoende variabeln, till skillnad från variabelns ursprung som hade gett oss förändring i absoluta tal. En annan anledning till logaritmeringen av variabeln är antagandet att effekten av företagsstorlek på hållbarhetsrapporteringen är avtagande eftersom en ökad enhet (tkr) omsättning gör större skillnad för ett företag med liten omsättning, än för företagen med mycket större omsättning.

När vi granskade z-värden för variabeln "omsättning" märkte vi att ett par extremvärden förekom i vårt urval, eftersom två av observationerna översteg ett z-värde på 3,29 (Field 2009). Dessa observationer är därför eliminerade.

3.8.1 Regressionsmodellen

Figur 3. Regressionsmodellen

3.9 Metodkritik och motivering

Som med all forskning innehåller den här studien begränsningar vad gäller tillförlitligheten vilka fordrar en närmare förklaring. Framförallt utgör urvalsmetoden en begränsning vad gäller vilka slutsatser som kan dras utifrån resultatet.

Ett icke-proportionellt stratifierat urval kan innebära att det blir svårare att göra antaganden om populationen som helhet eftersom att våra stratum inte motsvarar populationen då de inte är proportionella. Men eftersom vi framförallt undersöker korrelationen mellan beroende och oberoende variabler och med tanke på att det strata med de största bolagen utgör en såpass liten del av populationen är detta alltså den metod som lämpar sig bäst för studien eftersom vi ville försäkra oss om att de största bolagen skulle finnas med i datamaterialet. Om vi istället hade valt exempelvis ett obundet slumpmässigt urval så hade vi sannolikt fått ett urval bestående av väldigt få stora företag, om ens några alls.

3.10 Etiska överväganden

I denna kvantitativa studie har inga primärkällor använts vilket gör merparten av de etiska övervägandena relativt okomplicerade. Bryman och Bell (2017) delar in de etiska ställningstagandena i fyra områden varav de tre första berör eventuella deltagare; om dessa lidit någon skada, om det förekommit bristande samtycke från dessa samt om studien inneburit att man inkräktat på deras privatliv. Överväganden kring samtliga av dessa områden kan snabbt strykas eftersom det i denna studie inte finns några deltagare.

Det sista området handlar om eventuell förekomst av bedrägeri, falska förespeglningar eller undanhållande av viktig information. Vi har använt oss av Business retriever för att få fram årsredovisningar samt information om omsättning, antal anställda och balansomslutning. Vi har även undersökt företagets hemsidor dels i syfte att säkerställa att informationen vi fått från Business retriever är korrekt, och dels i syfte att undersöka om det finns separata hållbarhetsrapporter eller ej. På så sätt har vi försökt minimera risken för att ge falska förespeglningar samt att undanhålla information. Vad gäller bedrägeri så finns hos författarna av denna uppsats ingen avsikt att vilseleda utan snarare strävar vi efter att vara transparenta och att i största möjliga mån beskriva hur vi har gått tillväga och varifrån vi har fått informationen vi använt oss av. Således är även etiska överväganden vad gäller det sista området utförda och författarna av denna uppsats känner sig trygga med att det inte heller föreligger några problem vad gäller detta sista delområde.

4. Resultat och analys

4.1 Univariat analys

Eftersom fördelningen på den oberoende variabeln var snedfördelad åt höger valde vi att använda den naturliga logaritmen av variabeln, vilken presenteras i tabell 1. Som nämnts tidigare är antagandet att effekten är avtagande en annan anledning till logaritmeringen av variabeln, då en ökad enhet (tkr) omsättning gör större skillnad för ett företag med liten omsättning än för företag med större omsättning. Vi kan även se att de två observationerna med extremvärden, så kallade outliers, har eliminerats.

Tabell 1. Deskriptiv statistik

Variabel	N	Min	Max	Medel	Median	S.D.
Total poäng	100	0	21	10,1	9	8,893
ln_omsättning	98	12,79	18,81	15,0341	14,3547	1,99821
Börsnoterat	100	0	1	0,47	0	0,502
Rapport för koncernen	100	0	1	0,82	1	0,386

I tabell 2 presenteras fördelningen av total poäng för hållbarhetsrapporteringen för företagen i vårt urval, där vi även kan utläsa hur fördelningen mellan börsnoterade och onoterade företag ser ut. Som vi kan se ligger 60 av företagen på antingen 0 eller 21, vilket också är minimum- och maximumvärdena. Totalpoängen 0, alltså ingen hållbarhetsredovisning alls, är det vanligaste värdet med 31 företag, där 28 företag är onoterade. Det är även många företag som

uppnår full poäng, närmare bestämt 29 stycken varav 26 företag är börsnoterade, vilket innebär fullgod rapportering enligt nya lagstiftningen som vi har tolkat den. I tabell 2 kan utläsas att majoriteten av alla onoterade företag i vårt urval ligger på 0 i totalpoäng, samtidigt som majoriteten av alla börsnoterade företag i vårt urval uppnår den maximala totalpoängen på 21. Detta tyder på att börsnoterade företag, generellt sett, i större utsträckning hållbarhetsredovisar än onoterade företag.

Tabell 2. Fördelning av totalpoäng

Totalpoäng	Börsnoterade (N)	Ej börsnoterade (N)	Totalt (N)
0	3	28	31
1	0	0	0
2	0	3	3
3	1	2	3
4	1	0	1
5	2	1	3
6	2	2	4
7	0	1	1
8	0	0	0
9	2	5	7
10	0	1	1
11	2	3	5
12	0	0	0
13	1	0	1
14	0	0	0
15	1	0	1
16	1	0	1
17	0	3	3
18	1	0	1
19	4	1	5
20	0	0	0
21	26	3	29
Totalt	47	53	100

I tabell 3 presenteras fördelningen av totalpoängen för varje stratum. Vi kan se att lägst respektive högst medelvärde för totalpoängen finnes i strata 1 och strata 5. De minsta

företagen återfinns i strata 1 och de största i strata 5. Vi ser även att medelvärdet för totalpoängen gradvis ökar från strata 1 till strata 5, vilket kan vara en indikation på att företagsstorlek har en positiv korrelation med hållbarhetsrapportering.

Tabell 3. Fördelning av totalpoäng per stratum

Stratum	N	Tot.poäng Min.	Tot.poäng Max.	Tot.poäng Medel.	Tot.poäng Median
Strata 1	20	0	21	4,60	0
Strata 2	20	0	21	4,75	0
Strata 3	20	0	21	9,05	6
Strata 4	20	0	21	15,70	21
Strata 5	20	0	21	16,4	20

4.2 Bivariat analys

4.2.1 Korrelation

Av korrelationsmatrisen i tabell 4 kan vi se att hållbarhetsrapporteringen har en positiv korrelation med både den oberoende variabeln ”ln_omsättning” och kontrollvariabeln ”Börsnoterat”. Detta innebär att när omsättningen ökar, så ökar även utsträckning i vilken man rapporterar om hållbarhet. Detsamma gäller för om företaget är börsnoterat. Eftersom den beroende variabeln har signifikant korrelation med fler än en variabel så är det, som nämnts tidigare i metoddelen, lämpligt att i nästa steg utföra regressionsanalys med flera modeller för att undersöka effekten av kontrollvariablerna. Vi vill alltså ta reda på om korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering kan bero på en annan variabel än just den oberoende variabeln . Den negativa korrelationen mellan ”total poäng” och ”rapport för koncernen” innebär att höga värden på den ena variabeln hänger samman med låga värden på den andra variabeln.

Tabell 4. Korrelationsmatris

Variabel		Total poäng	ln_omsättning	Börsnoterat	Rapport för koncernen
Total poäng	Pearsson Correlation	1			
ln_omsättning	Pearsson Correlation	0,543*	1		
Börsnoterat	Point-Biserial Correlation	0,630*	0,350*	1	
Rapport för koncernen	Point-Biserial Correlation	-0,230*	-0,297*	-0,28*	1

*Signifikant på 0,05-nivå

4.3 Multivariat analys

4.3.1 Linjär regression

I tabell 5 presenteras resultatet av de olika modellerna i regressionsanalysen. I modell 1 har vi endast med den beroende variabeln med den oberoende variabeln "ln_omsättning", vilket är logaritmen av omsättning. Eftersom variabeln är logaritmerad visar b-koefficienten för "ln_omsättning" en ökning av den beroende variabeln delat med hundra, när den oberoende variabeln ökar med en procent. Detta innebär i vårt fall att vår beroende variabel ökar med 0,02405 när vår oberoende variabel ökar med en procent (Field 2009). Vi kan även se att denna korrelation är signifikant vilket gör att studiens hypotes hade bekräftats, om vi endast hade testat för effekten av "ln_omsättning".

Vi vill dock ta reda på om effekten kan bero på någon annan variabel. För att ta reda på om korrelationen kan förklaras eller till och med helt bero på en annan variabel gör vi även tester med våra kontrollvariabler. I modell 2 tar vi in kontrollvariabeln börsnoterat. Här kan vi se att b-koefficienten för "ln_omsättning" minskat något, närmare bestämt från 2,405 till 1,646, vilket innebär att effekten av "ln_omsättning" vi såg i modell 1 till viss del kan förklaras av variabeln "börsnoterat". Vi ser dock fortfarande en signifikant positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering.

I modell 3 testar vi effekten av "ln_omsättning" med kontrollvariabeln "rapport för koncernen". Vi kan se att effekten av "ln_omsättning" är i princip oförändrad, vilket innebär att kontrollvariabeln inte har någon större effekt på korrelationen mellan den beroende- och oberoende variabeln. Värt att notera är även att effekten av "rapport för koncernen" inte är signifikant, vilket gör att vi ändå inte kan statistiskt säkerställa den ringa påverkan kontrollvariabeln har på hållbarhetsrapporteringen.

Eftersom kontrollvariabeln "rapport för koncernen" inte har någon större effekt på korrelationen mellan den beroende och den oberoende variabeln får vi ett liknande värde på b-koefficienten för "ln_omsättning" i modell 4, där vi har med den oberoende variabeln tillsammans med båda kontrollvariablerna, som det vi fick ut i modell 2.

Tabell 5. Ostandardiserade b-koefficienter

Variabel	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
ln_omsättning	2,405* (0,379)	1,646* (0,341)	2,367* (0,399)	1,497* (0,359)
Börsnoterat		8,653* (1,359)		8,894* (1,367)
Rapport för koncernen			-0,701 (2,146)	-2,319 (1,808)
N	98	98	98	98
Intercept	-26,285*	-18,849*	-25,118*	-14,778
Justerat R2	0,288	0,496	0,281	0,499

Standardfel inom parentes.

*Signifikant på 0,05-nivå

5. Diskussion

5.1 Hypotes

Hypotes: Företagsstorlek korrelerar positivt med hållbarhetsrapportering.

I regressionsmodellen ses en statistiskt signifikant korrelation på 0,05-nivå mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Korrelationen är positiv och ligger därmed i linje med tidigare studier på området (Tagesson et al. 2009; Gamerschlag, Möller och Verbeeten 2011). Att signifikansen ligger inom vårt konfidensintervall ($p < 0,05$) betyder att studiens hypotes bekräftas. Korrelationen kan till viss del förklaras av variabeln "börsnoterat" men vi ser ändå en signifikant effekt av företagsstorlek på hållbarhetsrapporteringen, när vi testat med "börsnoterat" som kontrollvariabel. Att företag ingår i en koncern där hållbarhetsrapporteringen sker på högre nivå, har ingen signifikant effekt på korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Det gör att vi inte med statistisk säkerhet kan uttala oss om dess effekt i modellen.

Studiens hypotes bekräftas.

5.2 Tidigare studier

Resultatet av den här studien är att det finns en positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering, vilket ligger i linje med vad Tagesson et al. (2009) och Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) kommer fram till. Även om studierna av Tagesson et al. (2009) och Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) använder sig av andra oberoende variabler i sina tester, så är dessa bara olika mått på företagsstorlek. Därmed är studierna också jämförbara med denna studie.

Tagesson et al. (2009) menar att stora företag har större påverkan på samhället och att det därför finns fler intressenter som efterfrågar hållbarhetsinformation.

Börsnoterade företag har generellt sett fler intressenter med ekonomiskt intresse med tanke på ägarstrukturen. Detta gör att man kan anta att hållbarhetsarbete som strategi blir än mer centralt för dessa företag och att de därför även är bättre på att rapportera om sitt hållbarhetsarbete (Pandit och Rubenfield 2016). Det kan vi även se i vårt resultat som visar på att effekten av företagsstorlek på hållbarhetsrapportering till viss del kan förklaras av om företagen är börsnoterade eller inte.

Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) och Tagesson et al. (2009) för fram liknande förklaringar till varför stora företag i regel är bättre på att rapportera än mindre. Förklaringarna grundar sig i att hållbarhet är ett så viktigt område att företag, av rädsla för att råka ut för negativa konsekvenser av att inte rapportera, väljer att anpassa sig till de krav och förväntningar som finns i samhället. Arvidsson (2017) ger stöd åt denna teori när hon beskriver de stora bolagens roll som trendsättare vad gäller att utveckla nya strategier för att kommunicera hållbarhetsinformation.

Sammantaget förklarar diskussionen ovan varför denna studie visar på en signifikant korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering.

5.3 Lagstadgad- och frivillig hållbarhetsrapportering

Det huvudsakliga syftet med den nya lagen om hållbarhetsrapportering är att öka öppenheten för att få den sociala och miljörelaterade informationen för samtliga företag att nå upp till samma höga nivå (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU). Givet det resultat den här studien kommer fram till så skulle svenska företag kunna göra en hel del vad gäller just öppenheten. Vi ser även att det skiljer sig mycket mellan företagen i vårt urval när det gäller i vilken utsträckning man frivilligt hållbarhetsrapporterar. Detta ligger i linje med den kritik som Arvidsson (2017) för fram om att hållbarhetsrapporteringen i företag uppvisar stora skillnader vad gäller omfattning, fokus och struktur. Arvidsson (2017) pekar också på problemen som kommer med detta i form av bristande jämförbarhet, vilket är problematiskt ur ett finansmarknadsperspektiv.

Eftersom vi i resultatet av denna studie kan se att de onoterade företagen generellt sett i mindre utsträckning hållbarhetsrapporterar, kan det ses som problematiskt att det idag inte existerar någon uppföljning av hur väl företag följer lagen. Att onoterade företag i regel hållbarhetsrapporterar i lägre utsträckning innebär i praktiken att intressenter av hållbarhetsinformation får svårare att få en uppfattning om- eller inblick i hur onoterade företag arbetar med hållbarhetsrapportering, vilket delvis är vad man vill motverka med den nya lagen om obligatorisk hållbarhetsredovisning (SFS 2016:947, 6 kap 12§). På grund av avsaknaden av just uppföljning skulle den nya hållbarhetslagen dock kunna sägas vara aningen tandlös. Givet vad Pandit och Rubenfield (2016) skriver om att företag mest verkar bry sig om rapporteringen i sig snarare än själva hållbarhetsarbetet, finns en risk att onoterade företag inte följer de nya reglerna kring hållbarhetsrapportering. Av denna anledning blir det även svårt att dra några slutsatser om hållbarhetsarbetet i sig enbart genom att studera hur företag väljer att rapportera om det.

5.4 Kunskapsbidrag och implikationer

Studiens kunskapsbidrag är att företagsstorlek och börsnotering påverkar i vilken utsträckning stora svenska företag frivilligt väljer att hållbarhetsrapportera. De stora svenska

företagen verkar rapportera om hållbarhet antingen i mycket stor- eller i mycket liten utsträckning. Stora företag i större utsträckning än mindre och noterade i större utsträckning än icke-noterade.

Avsaknaden av uppföljning av hur väl företagen följer den nya lagen, gör att den kan uppfattas som uddlös. Eftersom vi kunnat se att mindre och icke-noterade företag inte hållbarhetsrapporterar i lika stor utsträckning kan det, med tanke på vad Pandit och Rubenfield (2016) menar gällande hållbarhetsrapportering som strategi, bli problematiskt. Det förefaller tveksamt om det finns tillräckliga incitament för mindre och icke-noterade företag att hållbarhetsrapportera.

De implikationer detta får i praktiken är att det måste till en stor förändring hos mindre och icke-noterade företag vad gäller hållbarhetsrapporteringen. Man måste dels ge dessa företag större incitament att hållbarhetsrapportera och dels ge dem bättre förutsättningar för att lyckas med rapporteringen. Policymakers bör ta höjd för att incitamenten och förutsättningarna för att hållbarhetsrapportera ser väldigt olika ut för företagen som omfattas av den nya lagen. Parallellt med detta bör man kontinuerligt följa upp hållbarhetsrapporteringen i berörda företag för att säkerställa att lagen efterlevs.

5.5 Sammanfattning av diskussion

Studiens hypotes bekräftas eftersom resultatet blir att man finner en positiv, signifikant korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering på 0,05-nivå. Resultatet är i linje med tidigare studier på området. Variabeln "börsnoterat" förklarar till viss del korrelationen men vid test med "börsnoterat" som kontrollvariabel ses ändå en signifikant effekt av företagsstorlek på hållbarhetsrapporteringen. Kontrollvariabeln "rapport för koncernen" visar sig inte ha någon signifikant påverkan på sambandet ovan.

Tagesson et al. (2009) menar att stora företag har större påverkan på samhället och att efterfrågan på hållbarhetsinformation från de här företagen därmed också är större. Börsnoterade företag kan antas ha fler intressenter med ekonomiskt intresse med tanke på ägarstrukturen vilket gör att man kan anta att hållbarhetsarbete som strategi blir än mer centralt för dessa företag. Detta kan ses som en bidragande faktor till varför börsnoterade företag generellt sett hållbarhetsrapporterar i större utsträckning. Gamerschlag, Möller och Verbeeten (2011) och Tagesson et al. (2009) för fram liknande förklaringar till korrelationen mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering hos börsnoterade företag. Förklaringarna grundar sig i att hållbarhet är ett så viktigt område att företag, av rädsla för att råka ut för negativa konsekvenser av att inte rapportera, väljer att anpassa sig till de krav och förväntningar som finns i samhället. Även detta argument kan bidra till förståelse och förklaring till förhållandet mellan börsnoterade och icke-noterade företag, gällande hållbarhetsrapportering, som denna studie kommit fram till.

En annan möjlig förklaring till den positiva korrelationen mellan företagsstorlek och frivillig hållbarhetsrapportering är Arvidssons (2017) resonemang om att de stora bolagen är en sorts trendsättare. Detta stämmer överens med vad Tagesson et al. (2009) uttrycker om att media och allmänheten i regel kräver mer information av större företag vilket innebär att större företag i större utsträckning anpassar sig till de krav och förväntningar som finns i samhället.

Studiens kunskapsbidrag är att företagsstorlek och börsnotering påverkar i vilken utsträckning stora svenska företag frivilligt hållbarhetsrapporterar. Avsaknaden av uppföljning av hur väl företagen följer den nya lagen, gör att den kan uppfattas som uddlös.

Det verkar saknas incitament hos mindre och icke-noterade företag att hållbarhetsrapportera. De implikationer detta får i praktiken är att det måste till en stor förändring hos mindre och icke-noterade företag vad gäller hållbarhetsrapporteringen. Denna förändring kan komma av att man ger dessa företag större incitament och bättre förutsättningar att ägna sig åt hållbarhetsrapportering.

6. Slutsats

I denna studie har vi funnit en signifikant, positiv korrelation mellan företagsstorlek och hållbarhetsrapportering. Studiens hypotes bekräftas därmed. Vi har även funnit en signifikant, positiv korrelation mellan börsnotering och hållbarhetsrapportering.

Kunskapsbidraget denna studie ger är att företagsstorlek och börsnotering påverkar i vilken utsträckning stora svenska företag frivilligt väljer att hållbarhetsrapportera. Det ligger i linje med tidigare forskning där man förklarar resultatet med att större företag har större påverkan på samhället samt att börsnoterade företag har fler intressenter, och att efterfrågan på hållbarhetsinformation därmed är större.

Mot bakgrund av denna och tidigare studiers resultat så förefaller det tveksamt om det finns tillräckliga incitament för mindre och icke-noterade företag att hållbarhetsrapportera. De implikationer detta får i praktiken är man måste ge berörda företag större incitament och bättre förutsättningar att hållbarhetsrapportera.

För forskningen innebär detta att fokus bör riktas mot efterlevnaden av den nya lagen sedan denna trätt i kraft. Det kan också tänkas vara av intresse att kvalitativt undersöka hur stora svenska företag ser på hållbarhet och rapporteringen av densamma. På så sätt kan man skapa sig en bättre förståelse för vad som behövs för att få till den förändring hos stora svenska företag som krävs för att leva upp till den nya lagen.

7. Förteckning över studiens figurer och tabeller

Figurförteckning

Figur 1: Studiens disposition	7
Figur 2: Sambandet som studien syftar till att undersöka	8
Figur 3: Regressionsmodellen.....	17

Tabellförteckning

Tabell 1: Deskriptiv statistik.....	18
Tabell 2: Fördelning av totalpoäng.....	19
Tabell 3: Fördelning av totalpoäng per stratum	20
Tabell 4: Korrelationsmatris.....	21
Tabell 5: Ostandardiserade b-koefficienter.....	22

8. Referenslista

Arvidsson, Susanne. 2017. Hållbarhetsrapportering i de största bolagen. *Balans Fördjupning*. 2017 (3): 1-3. <https://www.tidningenbalans.se/wp-content/uploads/2017/05/Hallbarhet-i-de-storsta-bolagen-trender-och-tendenser.pdf> (Hämtad 2018-01-08).

Bryman, Alan och Bell, Emma. 2017. *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 3. uppl. Stockholm: Liber.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU av den 22 oktober 2014 om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy.

FAR. 2016. *FAQ Hållbarhetsrapportering enligt ÅRL*. FAR. https://www.far.se/contentassets/2b2cc988a3dd4056b3dbad9450d96dee/faq-hallbarhetsrapportering_slutgiltig.pdf (Hämtad 2018-01-08).

Finansinspektionen. 2016. *Vägledning Börs- och MTF-bolag*. Finansinspektionen. http://www.fi.se/contentassets/0ad00bbd1416462e9bea0760a05da925/vaglednbors_mtf_7okt2016.pdf (Hämtad 2018-01-08).

Field, Andy. 2009. *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. 3. uppl. London: Sage Publications.

Förenta nationerna. 1948. *Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna*. Förenta nationerna. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf> (Hämtad 2017-11-10).

Förenta nationerna. 2016. *Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association*. Förenta nationerna. http://freeassembly.net/wp-content/uploads/2016/10/A.71.385_E.pdf (Hämtad 2018-01-08).

Förenta nationerna. 2017. *Agenda 2030*. https://fn.se/wp-content/uploads/2016/04/Faktablad_nytryck-2017-digital.pdf (Hämtad 2018-01-08).

Gamerschlag, Ramin., Möller, Klaus och Verbeeten, Frank. 2011. Determinants of voluntary CSR disclosure: Empirical evidence from Germany. *Review of Managerial Science* 5 (2-3): 233-262. doi:10.1007/s11846-010-0052-3.

GRI. 2017. *Specific standard disclosures*. GRI. <https://g4.globalreporting.org/specific-standard-disclosures/Pages/default.aspx> (Hämtad 2018-01-08).

KPMG. 2017. *Survey of corporate responsibility reporting 2017*. KPMG. <https://home.kpmg.com/xx/en/home/campaigns/2017/10/survey-of-corporate-responsibility-reporting-2017.html> (Hämtad 2018-01-03).

Marton, Jan., Pettersson, Anna-Karin och Lundqvist, Pernilla. 2016. *IFRS - I teori och praktik*. 4. uppl. Stockholm: Sanoma utbildning.

Pandit, Ganesh M. och Rubenfield, Allen J. 2016. The current state of sustainability reporting by smaller S&P 500 companies: what do businesses choose to disclose? *The CPA Journal* 86 (6): 52-57. <https://www.cpajournal.com/2016/06/17/current-state-sustainability-reporting-smaller-sp-500-companies/> (Hämtad 2018-08-01).

Pwc. 2016a. *Granska och bestyrka hållbarhet*. Pwc. <https://www.pwc.se/sv/hallbar-utveckling/granska-och-bestyrka.html> (Hämtad 2018-01-08).

Pwc. 2016b. *Lagstadgad hållbarhetsrapport från 2017*. Pwc. <https://www.pwc.se/sv/publikationer/finansiell-rapportering/lagstadgad-hallbarhetsrapport-fran-2017.html> (Hämtad 2018-01-08).

SFS 2016:947. *Lag om ändring i årsredovisningslagen*.

SIDA. 2014. *Korruption – det enskilt största hotet mot utveckling*. SIDA. <http://www.sida.se/Svenska/aktuellt-och-press/nyheter/2014/Mars-2014/Korruption-storsta-hotet-mot-utveckling/> (Hämtad 2017-11-10).

Tagesson, Torbjörn., Blank, Veronica., Broberg, Pernilla och Collin, Sven-Olof. 2009. What Explains the Extent and Content of Social and Environmental Disclosures on Corporate Websites: A Study of Social and Environmental Reporting in Swedish Listed Corporations. *Wiley InterScience* 16: 352-364. doi: 10.1002/csr.194.

Utrikesdepartementet. 2016. *Kampen mot korruption central fråga för regeringen*. Regeringskansliet. <http://www.regeringen.se/artiklar/2016/12/kampen-mot-korruption-central-fraga-for-regeringen/> (Hämtad 2018-01-08).

Världsnaturfonden WWF. 2017. *Vad händer med klimatet?*. Världsnaturfonden WWF. <http://www.wwf.se/wwfs-arbete/klimat/vad-ar-klimatforandringarna/1124260-vad-ar-klimatforandringarna> (Hämtad 2018-01-08).

9. Bilagor

9.1 Bilaga 1. Undersökta företag

AB Volvo	ADB Safegate Sweden AB	Vida Vislanda AB	Autoliv AB
Willys AB	VWR International AB	Icopal AB	AstraZeneca AB
Skandia Fonder AB	Avonova Hälsa AB	Sulzer Pumps Sweden AB	Ericsson AB
Silex Microsystems AB	Praktiska Sverige AB	SCA Obbola AB	H & M Hennes & Mauritz GBC AB
Diös Norrland AB	MTR Tech AB	Aleris Sjukvård AB	
H & M Hennes & Mauritz AB	ICA Gruppen AB	Ellos AB	
Skanska AB	Volvo Lastvagnar AB	Boxer TV-Access AB	
FastPartner Expansion AB	Sandvik AB	Zinkgruvan Mining AB	
Wacker Neuson AB	AB SKF	Euromaster AB	
Best Transport AB	ICA Sverige AB	Procurator AB	
Bring Frigo AB	SwePart Transmission AB	SWECO Environment AB	
ROL Ergo AB	AMF Fonder AB	LeasePlan Sverige AB	
AQ Segerström & Svensson AB	Lyckeby Starch AB	Autoropa AB	
Petainer Lidköping AB	Trimble AB	Elekta Instrument AB	
TUI Sverige AB	Preem AB	Vattenfall Eldistribution AB	
Bilia Group AB	Capio Geriatrik AB	SCA Hygiene Products AB	
Vattenfall AB	SIA - Glass AB	Mölnlycke Health Care AB	
Volvo Personvagnar AB	Arento AB	ÅF AB	
AB Electrolux	MMT Sweden AB	TD Tech Data AB	
Scania CV AB	Universal Music AB	Statoil OTS AB	
Telia Nättjänster Norden AB (Telia Company)	Dagab Inköp och Logistik AB	Atea Sverige AB	
Hewlett Packard Sverige AB	Bostik AB	Elektroskandia Sverige AB	
Tekniska verken i Linköping AB	Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	AB Trav och Galopp	
Siba AB	AB Tetra Pak	GE Healthcare Bio-Sciences AB	
Metsä Board Sverige AB	Verisure Sverige AB	JM AB	
Thule Sweden AB	Teracom AB	OK-Q8 AB	
Fiskarhedens Trävaru AB	AB Hilmer Andersson	Volvo Powertrain AB	
Tommy Byggare AB	Troax AB	M2 Capital Management AB	
Senab AB	Svenska Neoplan AB	ABB AB	
Suollovaara Invest AB	Eli Lilly Sweden AB	Telia Sverige AB	
Strömsholmen AB	Kristianstads Automobil Personvagnar AB	Cija Tank AB	
Transcom AB	Siemens Healthcare AB	NCC AB	

9.2 Bilaga 2. Index för hållbarhetsrapportering

Regelverk	Krav	Kommentar
6 kap. 12§ första punkten (2016:947)	"Rapporten ska ange företagets affärsmodell"	Kontroll görs om en beskrivning av verksamheten finns med. Denna kan vara tämligen kortfattad.
6 kap. 12§ andra punkten (2016:947)	"Rapporten ska ange den policy som företaget tillämpar i frågorna, inklusive de granskningsförfaranden som har genomförts"	Kontroll görs om policy finns beskrivet på respektive område. Policyn måste vara beskriven i rapporten, det räcker inte att hänvisa till en policy.
6 kap. 12§ tredje punkten (2016:947)	"Rapporten ska ange resultatet av policyn"	Kontroll görs om resultatet av policyn finns beskrivet på respektive område. Det räcker med ett resultat per område för att uppfylla kraven i innehållsanalysen.
6 kap. 12§ fjärde punkten (2016:947)	"Rapporten ska ange de väsentliga risker som rör frågorna och är kopplade till företagets verksamhet inklusive, när det är relevant, företagets affärsförbindelser, produkter eller tjänster som sannolikt får negativa konsekvenser"	Kontroll görs om väsentliga risker på respektive område finns beskrivna.
6 kap. 12§ femte punkten (2016:947)	"Rapporten ska ange hur företaget hanterar riskerna"	Kontroll görs om hanteringen av riskerna på respektive område finns beskrivna.
6 kap. 12§ sjätte punkten (2016:947)	"Rapporten ska ange centrala resultatindikatorer som är relevanta för verksamheten"	Kontroll görs om centrala resultatindikatorer finns beskrivna för verksamheten.

9.3 Bilaga 3. Checklista

	Miljö	Sociala förhållanden	Personal	Respekt för mänskliga rättigheter	Motverkande av korruption	Affärsmodell	Centrala resultatindikatorer
Policy	0/1	0/1	0/1	0/1	0/1	-	-
Resultat av policy	0/1	0/1	0/1	0/1	0/1	-	-
Risker	0/1	0/1	0/1	0/1	0/1	-	-
Hantering av risker	0/1	0/1	0/1	0/1	0/1	-	-
Total	0-4	0-4	0-4	0-4	0-4	0/1	0/1